

Olesen, Finn

Working Paper

Rudolf Christiani - en interessant rigsdagsmand?

IME Working Paper, No. 44

Provided in Cooperation with:

Department of Environmental and Business Economics (IME), University of Southern Denmark

Suggested Citation: Olesen, Finn (2003) : Rudolf Christiani - en interessant rigsdagsmand?, IME Working Paper, No. 44, University of Southern Denmark, Department of Environmental and Business Economics (IME), Esbjerg

This Version is available at:

<https://hdl.handle.net/10419/83120>

Standard-Nutzungsbedingungen:

Die Dokumente auf EconStor dürfen zu eigenen wissenschaftlichen Zwecken und zum Privatgebrauch gespeichert und kopiert werden.

Sie dürfen die Dokumente nicht für öffentliche oder kommerzielle Zwecke vervielfältigen, öffentlich ausstellen, öffentlich zugänglich machen, vertreiben oder anderweitig nutzen.

Sofern die Verfasser die Dokumente unter Open-Content-Lizenzen (insbesondere CC-Lizenzen) zur Verfügung gestellt haben sollten, gelten abweichend von diesen Nutzungsbedingungen die in der dort genannten Lizenz gewährten Nutzungsrechte.

Terms of use:

Documents in EconStor may be saved and copied for your personal and scholarly purposes.

You are not to copy documents for public or commercial purposes, to exhibit the documents publicly, to make them publicly available on the internet, or to distribute or otherwise use the documents in public.

If the documents have been made available under an Open Content Licence (especially Creative Commons Licences), you may exercise further usage rights as specified in the indicated licence.

Rudolf Christiani – en interessant rigsdagsmand?

Finn Olesen
September 2003

Alle rettigheder forbeholdes instituttet (IME). Mekanisk eller fotografisk gengivelse af dette WORKING PAPER eller dele heraf er uden instituttets skriftlige samtykke forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget heraf er uddrag til anmeldelser.

© Syddansk Universitet, Esbjerg og forfatteren, 2003.

Redaktør: Eva Roth

Institut for Miljø- og Erhvervsøkonomi
IME WORKING PAPER 44/03

ISSN 1399-3224

Finn Olesen
Institut for Miljø- og Erhvervsøkonomi
Syddansk Universitet, Esbjerg
Niels Bohrs Vej 9-10
6700 Esbjerg
Tlf.: 6550 1514
Fax: 6550 1091
E-mail: finn@sam.sdu.dk

Abstract

Rudolf Christiani er i dag vel ikke kendt af særlig mange. Sikkert ikke mange vil vide, at han var medstifter af ingeniør- og entreprenørfirmaet Christiani & Nielsen, færre endnu vil huske, at han i to perioder var medlem af rigsdagen valgt for Venstre og kun et fåtal er bekendt med nogle bidrag fra hans hånd i begyndelsen af 1930'erne omhandlende økonomiske forhold. Nærværende note har til hensigt at sætte fokus på netop disse bidrag for at afdække om disse eventuelt indeholder tanker og argumenter af et tidligt præ-keynesiansk tilsnit.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	7
2. Om krisebekæmpelse.....	8
3. En afrundende bemærkning.....	14
4. Litteratur.....	15

1. Indledning

Som påpeget blandt andet af Nyboe Andersen (1987) fandt unge danske økonomistuderende, at en ny verden åbnede sig med fremkomsten af Keynes' **General Theory** fra 1936.¹

Med dette værk blev der især sat fokus på indkomstdannelsesprocesserne i en decentral markedsøkonomi og den samlede beskæftigelse i samfundet og bekæmpelse af en ufrivillig arbejdsløshed blev to helt centrale makroøkonomiske målvariable. Det synes derfor helt naturligt (og forventeligt), at også navnlig danske økonomer som andre samfundsdebatorer og meningsdannere lod sig inspirere af de nye tanker og ideer.

Mest kendt som bidragende fagøkonomer er naturligvis navne som Jørgen Pedersen, Jørgen Gelting og Jens Warming med flere. Som påpeget af Nyboe Andersen (1987:275-76), synes det også sandsynligt, at venstre-politikeren Rudolf Christiani bragte elementer af en ny forståelse ind i den danske debat i slutningen af 1930'erne (dog uden, som Nyboe Andersen samtidig påpeger, at dette fik nogen reel indflydelse på den fremherskende opfattelse af de økonomisk politiske muligheder endsige på den faktisk førte økonomiske politik). Dermed bidrog Christiani måske, om end nok mere marginalt på grund af den påståede manglende gennemslagskraft, sammen med flere andre til at præsentere synspunkter og argumenter fra den gryende nye økonomiske æra i Danmark.

I det følgende skal derfor nogle korte, men relevante bidrag – i henseende til at afdække et eventuelt præ-keynesiansk indhold – fra Christianis hånd berøres nærmere.²

1 Som Nyboe Andersen (1987:273) f.eks. skriver om **The General Theory**: ”Her følte man som noget afgørende nyt, at man fik en samfundsøkonomisk model, man kunne bruge til noget, når det gjaldt at forklare økonomiske misforhold og anvise veje til at ændre dem”.

2 Nærværende note er et bidrag inden for et forskningsprojekt omhandlende tidlige danske bidrag til den keynesianske revolution, hvoraf nogle af de hidtidige resultater er offentliggjort i arbejdsrapporterne WP 8/00, WP 15/01, WP 38/03, WP 39/03 og WP 41/03.

2. Om krisebekæmpelse

Ingeniøren og folketingsmanden Rudolf Christiani (1877-1960)³ udgav i 1932 **Verdenskrisen og Danmark**. Heri beskæftiger han sig med den danske økonomis situation i et internationalt generelt set depressivt økonomisk klima kendetegnet ved et til stadighed mindre handelsomfang til stadig lavere priser. Med øje for eksporterhvervenes – i 1932 læs: i al overvejende grad landbrugets⁴ – svære økonomiske vilkår retter Christiani sit fokus mod, hvorledes den danske konkurrenceevne kan forbedres. Ønskes det faste valutakursforhold over for det britiske pund bevaret, og det finder han hensigtsmæssig på grund af sådanne stabile valutakursers positive handelsfremmende effekt, må indlandets priser nødvendigvis følge udviklingen i udlandets priser. Og når disse viger, må naturligvis også de danske priser vige. Som en konsekvens af den internationale økonomiske udvikling gør Christiani sig derfor til talsmand for en generel reduktion i de danske lønninger m.m. på 20 procentpoint. Gør man ikke brug af denne vej fastholdes og forstærkes den økonomiske krise blot, argumenterer han:

”Med nogen mere Bevægelighed paa hele Lønomraadet og de dermed i Forbindelse staaende offentlige Budgetter, Skatter, Detailpriser og Renter vilde de store Verdenskriser ikke tilnærmelsesvis have faaet

3 Rudolf Fritz Christiani blev i 1904 medstifter af ingeniør- og entreprenørfirmaet Christiani & Nielsen. Senere i 1927 blev han dr. ing. h.c. ved den tekniske højskole i Braunschweig for sin indsats inden for jernbetonarbejder. I perioderne 1932-35 og 1939-43 var han tillige medlem af Rigsdagen for Venstre. Sin ikke-økonomiske baggrund til trods fandt han som et aktivt politisk og samfundsinteresseret menneske også et behov for at forholde sig til samtidens aktuelle økonomisk politiske problemstillinger.

4 Jf. Christiani (1932:57-61) udgør landbruget i begyndelsen af 1930'erne hovedparten af den samlede danske eksport, hvorfor der argumenteres for, at landbruget bliver prisbestemmende: *Vi maa derfor affinde os med Forholdene, som de er, og erkende, at de, **valutamæssigt set, er bestemte af Priserne paa vore Landbrugsvarer.*** På sigt er der dog det alternativ, som også Warming var en fortaler for, jf. Olesen (2003), at der sker en omlægning fra landbrugs- til en øget industriproduktion. Her og nu er det dog ingen mulig løsning, påpeger Christiani, idet en sådan tilpasning foregår trægt og derfor tager tid.

den alvorlige og ødelæggende Indflydelse paa vort Erhvervsliv, som Tilfældet nu har været”, Christiani (1932:40).⁵

Og befolkningen bør ikke frygte for en sådan generel løn- og indkomstnedgang. Gennem samtidige prisfaldstendenser vil den reale købekraft nemlig stort set kunne fastholdes, argumenteres der videre. Og ikke mindre væsentligt vil eksporterhvervenes konkurrencesituation markant blive forbedret til gavn for hele den danske økonomi. Sker dette, vil produktionen naturligvis stige, hvorfor arbejdsløsheden vil falde.

I al væsentlighed forfølger argumentationen i Christiani (1932) således den i 1932 herskende økonomiske ortodoksi.⁶ Arbejdsløsheden er nok i 1932 ekstraordinær stor i Danmark, men årsagen hertil skal primært findes i forkerte relative prisforhold, som på grund af en indbygget stivhed hos f.eks. arbejdstagerorganisationerne ikke automatisk tilpasser sig til de udefra kommende ændrede økonomiske vilkår. Grundlæggende er markedsmekanismen effektiv og velfungerende. Gives markedsmekanismen den nødvendige udfoldelsesmulighed, vil den af sig selv frembringe et samfundsøkonomisk tilfredsstillende udfald. Der er derfor, ifølge Christiani, heller ikke et behov for en øget offentlig aktivitet, tværtimod bør denne også i de svære krisetider tilpasse sig i en nedadgående retning.⁷ Derimod bør myndighederne være sig bevidste om ikke at stramme likviditeten i samfundet for meget. En aktiv pengepolitisk vågenhed, frem for et mere ekspansivt finanspolitisk sigte, er således at foretrække, konkluderes det hos Christiani (1932:57):

5 Jf. også Christiani (1932:49): ”Falder nu ... Eksportens Priser væsentligt, **medens de indre Betalingsenheder fastholdes**, saa bliver den naturlige Følge, at Erhvervslivet **kommer ud af Ligevægt**, hvilket altsaa for Tiden viser sig hos os derved, at Eksporterhvervene, for saa vidt de arbejder, ikke forrenter sig, medens paa den anden Side en Del af dem er gaaet i Staa og derfor direkte og indirekte har afkastet en ekstraordinær Arbejdsløshed af hidtil ukendt Omfang”.

6 Dog gives der eksempelvis også, Christiani (1932:25), et element med en klang af en klar keynesiansk kriseforklaring, idet det påpeges, at: ”**manglende Tillid er dybest set Hovedårsagen til denne som til de fleste andre økonomiske Kriser**”.

7 Hvor det f.eks. efter en bemærkning om Københavns kommunes alvorlige finansielle problemer siges, at dette forhold ”var et vægtigt Memento til alle offentlige Myndigheder om at holde inde med alle ikke haardt tiltrængte Nyanlæg!”, Christiani (1932:56).

”I denne Forbindelse er der Grund til at fremhæve ... at Nationalbankens vedholdende Kreditindskrænkning, der i hvert Fald ikke er begrundet i den nuværende Valutaordning, har virket som en alvorlig Hemsko for al Handel og Foretagsomhed i disse i sig selv tilstrækkelig vanskelige Tider!”.

Set i forhold til et lille skrift fra formentlig 1927 eller 1928⁸ er Christiani (1932) blevet noget mere mainstream økonomisk orienteret i sin opfattelse. Men i 1932 var Christiani jo også netop nyvalgt som rigsdagsmand for partiet Venstre, hvilket måske kan have lagt en dæmper på hans offentlige ytringer. Under alle omstændigheder er hans syn på den økonomiske politiks muligheder tilsyneladende mere friskt og positivt fire år tidligere. Således anbefaler han i Christiani (1927/28:13-14) følgende midlertidige statsindgreb til afhjælpning af den økonomiske krises tiltagne depressive konsekvenser:

*”Jeg vilde altsaa tænke mig, at Staten for et enkelt Aar – April 1928-April 1929 – yder samtlige danske Laantagere et Tilskud til **Lettelse af Prioritetskrisen** af 25 pCt. af Rentebyrden – regner vi den samlede Rentebyrde Landet over til 6 pCt. af 10.000 Millioner eller 600 Millioner aarlig, bliver det herefter nødvendige Tilskud 150 Millioner Kroner, yderligere vilde jeg tænke mig anvendt indtil 100 Millioner Kr. til en tilsvarende Nedbringelse af Aarets direkte Skatter samt til Støtte for Erhvervslivet under forskellig Form. Overhovedet skulde **samtidig** alle Sejl sættes til og alle lovlige Midler benyttes for at bringe Erhvervsmaskineriet over det **døde Punkt**”.*

Bemærk, at der her, som i Christiani (1932), især ses med positive øjne på den økonomiske politiks stimulerende likviditetsmæssige muligheder. Lempes de finansielle vilkår, vil dette virke fremmende på den økonomiske aktivitet i samfundet. Dette er en opfattelse, der som bekendt, er i god overensstemmelse med i hvert tilfælde den tidlige (og oprindelige) keynesianske forståelse. Jf. også bemærkningerne hos Christiani (1927/28:19), hvor det siges, at:

⁸ Skriftet bærer ingen trykkeår, er hos Syddansk Universitets bibliotek katalogiseret ca. 1930, men må snarere være fra enten 1927 eller 1928, jævnfør det nedenstående citat.

*”Det vil uden videre være klart, at foranstaaende Forslag til Løsning af Erhvervskrisen slet ikke er ubetinget knyttet til Tanken om Formueskattens Afskaffelse og Kompensation, det vilde jo f. Eks. være ”billigere” for Statskassen at laane de til ”Stødet” nødvendige Millioner og forrente Laanet ud af den **vedvarende** Formueskats Beløb”.*

Mest præ-keynesiansk orienteret er tankegangen i Christiani (1940), hvilket vel ikke på nogen måde er overraskende, 1930’ernes tidligere danske (og internationale) bidrag af et tilsvarende genremæssigt teoretisk tilsnit taget i betragtning.⁹ I bidraget fra 1940 fokuserer Christiani på de økonomiske implikationer, der følger af at forsøge at opnå balance på statens budget.

Indledningsvist gør Christiani opmærksom på, at en budgetbalance kan sikres gennem flere kanaler: 1) ved sparsommelighed, 2) ved øgede skatter, 3) ved lån (indenlandske som udenlandske) og/eller 4) ved kredit hos Nationalbanken. Mens man i normale tider med en gunstig konjunktursituation kun bør anvende lånefinansiering som mulighed, når der er tale om offentlige investeringer med en lang tidshorisont, argumenterer Christiani for, at man i unormale tider som i den foreliggende krigssituation bør overveje, om denne finansieringsform ikke kan udstrækkes i sin brug.

Bruges primært skatteinstrumentet, som den økonomiske og politiske mainstream tankegang synes at advokere,¹⁰ bliver det danske skattetryk uacceptabelt højt med yderligere negative økonomiske følger som konsekvens, påpeges det. Derudover har låneoptagelse som finansieringsform den fordel, at den påvirker den økonomiske aktivitet mindre restriktivt – konkret gennem en tendens til rentestigning – end en øget beskatning, som især presser det private forbrug, og som gennem en løn afsmittende effekt hævdes også at påvirke erhvervenes

9 Et år tidligere behandlede de af depressionen affødte mange forskellige kriseordninger i Christiani (1939). Dette bidrag er dog rent deskriptivt i sit indhold og helt uden eventuelle økonomisk politiske overvejelser af en teoretisk karakter.

10 Jf. Christiani (1940:13): *”Imidlertid har Finansministeren udtrykkeligt erklæret, at det er Regeringens Hensigt at søge saa vidt muligt alle Udgifter dækket ved Skatter, i alt Fald saa længe den økonomiske Situation for den danske Samfund som Helhed ikke er væsentlig alvorligere end nu”.*

konkurrencesituation negativt med stigende arbejdsløshed til følge. Jf. f.eks. Christiani (1940:19,18, 33 & 18):

*”Laanet tages med andre Ord ud af Samfundets løbende Opsparing, hvilket aabenbart betyder, at den Del af Sparemidlerne, som staar til Erhvervslivets Raadighed, formindskes med netop det Beløb, som Staten lægger Beslag paa. En Stramning af Kreditbetingelserne og en Forhøjelse af Renteniveauet vil blive Resultatet heraf, saafremt Nationalbanken ... **ikke** gør noget Forsøg paa at modvirke denne Pengeknaphed ved at udvide sin Kreditgivning ... om hele Underskudet saavel for Stat som Kommuner skal dækkes ved Skat, rammer man for det første en Del Mennesker, som kun kan betale Skatterne ved en Nedsættelse af deres Levestandard. Det medfører umiddelbart en mindre Vareomsætning og altsaa ogsaa en Indskrænkning af Produktionens og Beskæftigelsens Omfang ... Højere Skatter betyder altsaa højere Pristal, hvilket medfører stigende Lønninger, som atter presser Pristallet i Vejret og saa fremdeles ... Det er klart, at Skatteforhøjelsen ... bliver Aarsag til Arbejdsløshed og til en Forringelse af Erhvervslivets Effektivitet og Konkurrenceevne”.*¹¹

Men en øget anvendelse af lånefinansiering indebærer også nogle risici, som man bør inddrage i sine overvejelser. Eksempelvis er der en fare for en øget inflation. Dette sker tilsyneladende ad to kanaler. Dels kvantitetsteoretisk gennem en øget pengemængdes umiddelbare påvirkning af prisniveauet i opadgående retning. Dels mere keynesiansk gennem en omkostningsforøgelse fremkaldt af pristalsreguleringen som i hvert tilfælde i en vis udstrækning må forventes at ville blive overvæltet på priserne.¹² Men disse risici kan naturligvis forsøges

11 Med denne argumentation er Christiani i overensstemmelse med og måske endda inspireret af Jørgen Pedersens opfattelse af funktionel finanspolitik; jf. f.eks. Pedersen (1937) og Olesen (2001).

12 Jf. Christiani (1940:28): ”Under alle Omstændigheder bliver der uden Tvivl Tale om en Udvidelse af den totale Købeevne og altsaa om en Tendens til Inflation som Følge af Laanets Optagelse, idet der er forholdsvis snævre Grænser for, hvor stor en Andel af den normale aarlige Opsparing det er muligt at overføre til Staten, uden at der gives Erhvervslivet **delvis Erstatning** derfor, ved at Nationalbanken og de øvrige Banker stiller nyskabt Kredit (eventuelt nye Sedler) til Disposition”.

begrænset f.eks. ved at sætte pristalsreguleringen ud af kraft for en periode. Og tag dog ved lære af udlandets erfaringer, påpeger Christiani. Her er lånefinansieringsformen anvendt i flere lande (Christiani nævner Sverige, Norge, Holland og USA) i en lang større udstrækning, end hvad der ville kunne blive tilfældet for Danmarks vedkommende, og dette vel at mærke uden, at disse lande har oplevet nogle inflationære tendenser af betydning.

Om end den danske økonomi naturligvis kun i en vis udstrækning har identiske træk med de nævnte landes økonomier, mener Christiani dog alligevel, at den danske budgetstrategi hidtil har været for forsigtig. Meget tyder således på:

”at Myndighederne herhjemme ofte har været lidt for forsigtige i deres Penge- og Finanspolitik og har sat Hensynet til Beskæftigelsen og Erhvervslivets Trivsel i anden Række, naar de blot kunde holde Kronen udadtil og møde frem med et passende Overskud paa Statsbudgettet, hvilket sidste kun er opnaaet ved at paalægge unødigt tunge og generende Skatter”, Christiani (1940:36).

Det mere moderne og positive syn på statsbudgettets finansiering til trods, er Christianis tiltro til markedsmekanismens effektivitet dog stadigvæk uforandret i forhold til tidligere. Men denne kan kun virke efter sin egen indbyggede hensigt, hvis der er tale om nogenlunde normale og frie økonomiske markedsf forhold. Altså i en situation, hvor økonomien svinger nogenlunde tæt omkring sin ligevægtstrend. I unormale situationer er spillereglerne derimod helt anderledes. Derfor konkluderer Christiani (1940:46) opsamlende, at:

”I en Tid, hvor ikke blot al Eksport og Import er statsreguleret, men hvor ogsaa det indre økonomiske Liv paa mangfoldige Maader er bundet, maa den frie og naturlige Tilpasning til ændrede Forhold, som ellers enhver nogenlunde liberalistisk indstillet Person maatte foretrække, i et vist Omfang vige for Tidens almindelige Tendens til Statsindgreb. Men saa bliver det ogsaa Statens Pligt at øve Ret og Skel til alle Sider, hvilket navnlig vil sige at give de Arbejdsløse Be-

skæftigelse og sikre de Eksporterhverv, der opretholder Økonomi og Levefod, en ordentlig løn for deres livsvigtige Indsats”.

3. En afrundende bemærkning

Som det fremgår af det ovenstående satte Rudolf Christiani et tidligt spørgsmål ved det hensigtsmæssige i at udforme de offentlige budgetter ud fra en klassisk finanspolitisk forståelse. Kravet om budgetbalance var et for restriktivt og i sig selv et kriseforstærkende krav. En til stadighed automatisk imødekomelse heraf kunne være en samfundsøkonomisk set usund rettesnor.

Som Nyboe Andersen (1987) påpeger, fik Rudolf Christiani dog tilsyneladende ingen gennemslagskraft. Som ikke økonom og uden en mere formel argumentationsform og –ramme var han næppe i stand til at påvirke den fagøkonomiske tænkning og debat i Danmark. Som politiker kunne han måske have gjort en forskel. Men heller ikke her slog han igennem. Hans synspunkter vandt således ikke indpas i Rigsdagen eller på den førte økonomiske politik i Danmark i den pågældende periode. Endelig var hans forsøg på nytænkning måske også for fragmenteret til helt at kunne sætte spørgsmålstejn ved den fremherskende økonomiske ortodoksi og dermed vinde generel anerkendelse.

I så henseende bidrog Rudolf Christiani ikke væsentligt til udbredelsen af et præ-keynesiansk tankegods i Danmark. Men gennem sin deltagelse i samfundsdebatten bidrog han dog, om end måske mere marginalt end andre, alligevel med til at stille spørgsmålstejn ved samtidens mainstream opfattelse af centrale økonomiske problemstillinger og ved at introducere nogle nye argumenter omkring budgetbalanceproblematikken fra den gryende keynesianske makroøkonomiske forståelse.

4. Litteratur

- [1] Christiani, Rudolf (1940): "Laan eller Skat? Aktuelle Erhvervs- og Finansproblemer", G.E.C. Gads Forlag København 1940.
- [2] Christiani, Rudolf (1939): "Krisetidens "Ordninger"", G.E.C. Gads Forlag 1939.
- [3] Christiani, Rudolf (1932): "Verdenskrisen og Danmark", G.E.C. Gads Forlag 1932.
- [4] Christiani, Rudolf (1927/28): "Et Forslag til Erhvervskrisens Løsning", København.
- [5] Nyboe Andersen, Poul (1987): "Danske økonomers møde med Keynes' General Theory", Nationaløkonomisk Tidsskrift 1987, pp. 272-76.
- [6] Olesen, Finn (2003): "Jens Warming: Den miskendte økonom", Working Paper 39/03, IME, SDU.
- [7] Olesen, Finn (2001): "Jørgen Pedersen – An early Danish contributor to Keynesian Economics", Journal of Post Keynesian Economics, No. 1 Fall 2001, pp. 31-40.
- [8] Pedersen, Jørgen (1937): "Einige Probleme der Finanzwirtschaft", her fra bogen "Essays in Monetary Theory and Related Subjects", Samfundsvienskabeligt Forlag, København 1975, pp. 24-43.

Department of Environmental and Business Economics
Institut for Miljø- og Erhvervsøkonomi (IME)

IME WORKING PAPERS

ISSN: 1399-3224

Issued working papers from IME

Udgivne arbejdspapirer fra IME

No.

1/99	Frank Jensen Niels Vestergaard Hans Frost	<i>Asymmetrisk information og regulering af forurening</i>
2/99	Finn Olesen	<i>Monetær integration i EU</i>
3/99	Frank Jensen Niels Vestergaard	<i>Regulation of Renewable Resources in Federal Systems: The Case of Fishery in the EU</i>
4/99	Villy Søgaard	<i>The Development of Organic Farming in Europe</i>
5/99	Teit Lüthje Finn Olesen	<i>EU som handelsskabende faktor?</i>
6/99	Carsten Lynge Jensen	<i>A Critical Review of the Common Fisheries Policy</i>
7/00	Carsten Lynge Jensen	<i>Output Substitution in a Regulated Fishery</i>
8/00	Finn Olesen	<i>Jørgen Henrik Gelting – En betydende dansk keynesianer</i>
9/00	Frank Jensen Niels Vestergaard	<i>Moral Hazard Problems in Fisheries Regulation: The Case of Illegal Landings</i>
10/00	Finn Olesen	<i>Moral, etik og økonomi</i>
11/00	Birgit Nahrstedt	<i>Legal Aspect of Border Commuting in the Danish-German Border Region</i>
12/00	Finn Olesen	<i>Om Økonomi, matematik og videnskabelighed - et bud på provokation</i>

13/00	Finn Olesen Jørgen Drud Hansen	<i>European Integration: Some stylised facts</i>
14/01	Lone Grønbæk	<i>Fishery Economics and Game Theory</i>
15/01	Finn Olesen	<i>Jørgen Pedersen on fiscal policy - A note</i>
16/01	Frank Jensen	<i>A Critical Review of the Fisheries Policy: Total Allowable Catches and Rations for Cod in the North Sea</i>
17/01	Urs Steiner Brandt	<i>Are uniform solutions focal? The case of international environmental agreements</i>
18/01	Urs Steiner Brandt	<i>Group Uniform Solutions</i>
19/01	Frank Jensen	<i>Prices versus Quantities for Common Pool Resources</i>
20/01	Urs Steiner Brandt	<i>Uniform Reductions are not that Bad</i>
21/01	Finn Olesen Frank Jensen	<i>A note on Marx</i>
22/01	Urs Steiner Brandt Gert Tinggaard Svendsen	<i>Hot air in Kyoto, cold air in The Hague</i>
23/01	Finn Olesen	<i>Den marginalistiske revolution: En dansk spire der ikke slog rod?</i>
24/01	Tommy Poulsen	<i>Skattekonkurrence og EU's skattestruktur</i>
25/01	Knud Sinding	<i>Environmental Management Systems as Sources of Competitive Advantage</i>
26/01	Finn Olesen	<i>On Machinery. Tog Ricardo fejl?</i>
27/01	Finn Olesen	<i>Ernst Brandes: Samfundsspørgsmaal - en kritik af Malthus og Ricardo</i>
28/01	Henrik Herlau Helge Tetzschner	<i>Securing Knowledge Assets in the Early Phase of Innovation</i>
29/02	Finn Olesen	<i>Økonomisk teoriehistorie Overflødig information eller brugbar ballast?</i>
30/02	Finn Olesen	<i>Om god økonomisk metode – beskrivelse af et lukket eller et åbent socialt system?</i>
31/02	Lone Grønbæk Kronbak	<i>The Dynamics of an Open Access: The case of the Baltic Sea Cod Fishery - A Strategic Approach -</i>

32/02	Niels Vestergaard Dale Squires Frank Jensen Jesper Levring Andersen	<i>Technical Efficiency of the Danish Trawl fleet: Are the Industrial Vessels Better Than Others?</i>
33/02	Birgit Nahrstedt Henning P. Jørgensen Ayoe Hoff	<i>Estimation of Production Functions on Fishery: A Danish Survey</i>
34/02	Hans Jørgen Skriver	<i>Organisationskulturens betydning for videnskabelingen mellem daginstitutionsledere i Varde Kommune</i>
35/02	Urs Steiner Brandt Gert Tinggaard Svendsen	<i>Rent-seeking and grandfathering: The case of GHG trade in the EU</i>
36/02	Philip Peck Knud Sinding	<i>Environmental and Social Disclosure and Data-Richness in the Mining Industry</i>
37/03	Urs Steiner Brandt Gert Tinggaard Svendsen	<i>Fighting windmills? EU industrial interests and global climate negotiations</i>
38/03	Finn Olesen	<i>Ivar Jantzen – ingeniøren, som beskæftigede sig med økonomi</i>
39/03	Finn Olesen	<i>Jens Warming: den miskendte økonom</i>
40/03	Urs Steiner Brandt	<i>Unilateral actions, the case of international environmental problems</i>
41/03	Finn Olesen	<i>Isi Grünbaum: den politiske økonom</i>
42/03	Urs Steiner Brandt Gert Tinggaard Svendsen	<i>Hot Air as an Implicit Side Payment Arrangement: Could a Hot Air Provision have Saved the Kyoto-Agreement?</i>
43/03	Frank Jensen Max Nielsen Eva Roth	<i>Application of the Inverse Almost Ideal Demand System to Welfare Analysis</i>
44/03	Finn Olesen	<i>Rudolf Christiani – en interessant rigsdagsmand?</i>